

Duiken in het nationale park van Komodo (Indonesië).

“Dragons on land, paradise underwater”

Deze slagzin moet toeristen aanzetten een bezoek te brengen aan het nationale park van Komodo (Indonesië). Die “draken”, dat zijn de hier levende Komodo-varanen, de grootste hagedissen ter wereld en alom gekend. Maar dat het een onderwater paradijs zou zijn, dat weten slechts een kleine groep duikers. De enthousiaste verhalen van een kenner wekten wel onze nieuwsgierigheid, zodat we besloten om de lange vliegtuigreis, met meerdere tussenstations, te ondernemen. Het loonde zeker de moeite...

S.M.Y. Ondina

En zo staan we op een zonnige ochtend in juli 2008 aan de havenpier van Labuan Bajo, een slaperig stadje op de westelijke punt van het Indonesisch eiland Flores. We kijken met bewondering naar het prachtige schip dat wat verderop ligt aangemeerd. Deze zeilschoener wordt ons thuis gedurende een 9-daagse trip die zal eindigen in Bima, op het eiland Sumbawa. De boot werd in 2000 volgens traditionele methoden en volledig uit tropisch hardhout gebouwd in een ambachtelijke scheepswerf op Zuid-Sulawesi. Bij het ontwerp en inrichting werd wel rekening gehouden met de wensen van duikers. Op het dek is er een ruime verblijf- en eetplaats met airco, douches met warm water, een overdekte omkleedruimte en een aparte tafel, met grote opberg- en spoelbakken, voorbehouden voor de foto- en videografen. Relaxen en zonnebaden kan op de hangmatten op het voorstevan en op de ligstoelen en slaapmatten op het bovendek. Het benedendek wordt ingenomen door 8 ruime slaapcabines, elk met een bijhorende badkamer.

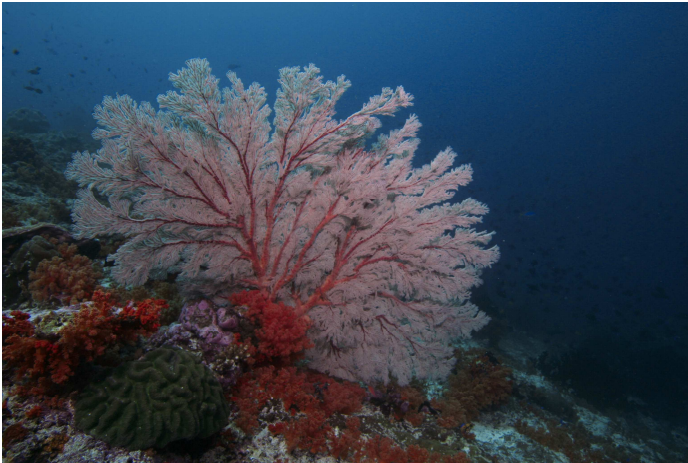
Het nationale park van Komodo

Onze bestemming is de zeestraat tussen de Indonesische eilanden Sumbawa en Flores. Een belangrijk deel hiervan werd reeds in 1980 uitgeroepen tot nationale park, in 1986 werd het erkend door de UNESCO als Werelderfgoedgebied. Dit natuurgebied bestrijkt een oppervlakte van ca. 1,820 km², waarvan twee derden wordt ingenomen door mariene gebieden, met koraalriffen, zeegrasvelden en mangrovebossen. Het resterende deel bestaat uit een 60-tal eilanden, met als grootste Komodo en Rinca. Het landschap is een heuvelachtige savanne, met hoge grassen en alleenstaande struiken en bomen. Enkel de meest zuidelijke hellingen van Komodo en Rinca zijn begroeid met dicht loofbos.

Van noord naar zuid

We starten met enkele duiken in het noorden van het gebied, dat onder invloed staat van stromingen uit de Zee van Flores. De watertemperatuur is hier erg aangenaam (27-28 °C) en de zichtbaarheid zeer goed (>20 m). De riffen zijn erg kleurrijk, met opvallend mooi ontwikkelde velden van hard koraal, veel en grote gorgonen, zachte korallen, kleurrijke sponzen en zakpijpen. Daartussen laten veelkleurige naaktslakken zich bewonderen. Vissen zijn er ook in overvloed, van kleine slijmvisjes en vlaggenbaarzen tot groepen horsmakrelen, barracuda's en bultkoppapegaaivissen.

Naarmate we ons verder naar het zuiden verplaatsen, wordt de invloed van de Indische Oceaan duidelijker merkbaar. Het water is voelbaar kouder (23-24 °C) en door de aanvoer van grote hoeveelheden plankton, is de zichtbaarheid vrij gering (ca. 10 m). Maar daarom zijn de riffen niet minder mooi. De bonte mengeling van de massaal aanwezige veersterren, sponzen en zakpijpen maakt de riffen bijzonder kleurrijk. Wat hier evenmin ontbreekt is stroming, die afhankelijk van lokale condities vaak wisselt van richting. Soms hangen we, vastgeklikt met rifhaken aan een rotsblok, als vlaggen te wapperen in de stroming. Terwijl enkele meters naast ons een groep manta's zich schijnbaar moeiteloos voortbeweegt.

“Muck diving”

Deze term kan men best omschrijven als ‘zweven boven ogenschijnlijk saaie zand- of moddervlakten’. Op deze plekken vind je geen kleurrijke riffen, hoogstens wat geïsoleerde koraalblokken en verder allerlei rommel die je eerder op een vuilnisbelt verwacht. Tussen die afval ontdekken geoefende ogen soorten die je niet op de koraalriffen ziet, zoals de zeegras-spookfluitvis, meerdere soorten murenes, slangalen, zeenaalden, schorpioen- en hengelaarsvissen, en enkele bijzondere naaktslakken.

De merkwaardigste duikstek is wellicht "Bubble Reef", bij de flanken van de Sangeang vulkaan. Hier liggen mooi begroeide koraalblokken verspreid op een helling met zwart zand. Sommige rotsblokken voelen warm aan door de vulkanische warmte, uit de spleten van andere stenen ontsnappen gasbellen. Daartussen vertoeven talrijke naaktslakken, veelkleurige zakpijpen, spookmurenen, een bladvis en opvallend veel pygmee-zeepaardjes.

De Komodo-varaan

De grootste hagedissoort ter wereld is ongetwijfeld de meest bekende en exclusieve bewoner van dit gebied. Voor een ontmoeting met deze indrukwekkende dieren kan je terecht bij het bezoekerscentrum op Komodo of op Rinca, waar een gids je meeneemt voor een wandeling. Na een tocht van 2 uur bij steeds hogere temperaturen worden we beloond: terwijl we op een schaduwrijke plek wat uitblazen, staat een halfwassen exemplaar ons rustig aan te kijken. Bij terugkomst aan het bezoekerscentrum worden we ook nog opgewacht door 4 grote dieren, die rustig tussen de huisjes rondlopen.

Maar de echte voldoening krijgen we enkele dagen later, wanneer de boot aanmeert langs een strand aan de zuidrand van Rinca. In de loop van de voormiddag zien we verschillende grote varanen, die elk rustig langs de vloedlijn het ganse strand aflopen en zich ook vrij dicht laten benaderen.

"Castle Rock", "Crystal Bommie" en "GPS-Point"

Zo heten enkele van de onderwaterbergen die verspreid liggen in het noorden van het nationale park. Ze rijzen uit de diepte op tot enkele meter boven of onder het wateroppervlak. Hier is er geen beschutting van landmassa's en zijn de stromingen dus behoorlijk sterk. Snel afdalen en je vasthaken aan een rots is hier de boodschap, waarna je kan genieten van het schouwspel

opgevoerd door rifhaaien, horsmakrelen, tonijnen, snappers, lipvissen en zo veel meer. Wanneer we ons losmaken, sleept de stroming ons mee en zoeken we in de luwte van de rotsen een ondiepe plek om de duik te beëindigen. Hier treffen we dan weer prachtige formaties van tafelen hertshoornkoraal, grote aantallen koraalvlinders en vlaggenbaarsjes, en ook enkele zeeschildpadden en zeeslangen.

De kanalen bij Gili Laut

De Gili Laut eilandjes zijn onderling en van de noordoost punt van Komodo gescheiden door smalle zeekanalen, waar de getijdenstromingen zich een weg door banen. Het wervelend wateroppervlak verradt dat het ook hier geen rustige duiken zullen worden. Zodra we in het water belanden, worden we meegenomen door de stroming en driften we langs prachtig begroeide rifwanden. Wanneer we beschutting zoeken in kleine inhammen, worden we opgewacht door groepen vleermuis- en diklipvissen, terwijl solitaire baramundi tandbaarzen en witpuntrifhaaien zich verbergen. We laten ons verder meedrijven met de steeds sterker wordende stroming en passeren voorbij grote tonsponzen, bundels zweepkorallen en ontelbare veersterren. Tot we bij een versmalling van het kanaal komen, waar we op enkele seconden tijd een tiental meter omhoog en vooruit worden geslingerd. Dapper spartelend trachten we bij te sturen en weer bij de bodem te geraken. Vergeefse moeite ... tot de stroming plots wegvalt. Verbaasd bekijken we elkaar, de adrenaline pompt door onze aderen. Dan schuift een grote schaduw voorbij, we kijken op en zien een kleine groep manta's die nabij het wateroppervlak het aangevoerde plankton binnenslikken. Een extra lange veiligheidsstop is nu wel aangewezen!

Een echt onderwaterparadijs!

Het nationale park van Komodo is ongetwijfeld een topgebied voor duikers. Je vindt er een grote verscheidenheid aan mariene biotopen en je kan alles waarnemen wat een duiker wenst: kleine naaktslakken en krabbetjes, bijzondere garnalen en hengelaarsvissen, solitaire slijmvisjes en scholen buisalen, rifhaaien en manta's. Er is maar één ding op tegen: indien je niet van stroming houdt, blijf er dan weg!

Wil je het van thuis uit wel eens meemaken, klik dan [hier](#) voor een filmpje.